

Reštaurovanie unikátnej interiérovej výzdoby vo Vihorlatskom múzeu v Humennom

Izba uhorských kráľov

S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v rámci grantovej schémy Obnovme si svoj dom prebieha od roku 2011 vo Vihorlatskom múzeu v Humennom reštaurovanie unikátnej výzdoby interiéru kaštieľa v miestnosti nazvanej Izba uhorských kráľov.

História vzniku jedinečnej výzdoby kaštieľa siaha do začiatku 18. storočia, keď sa pôvodný Drugethovský majetok vďaka sobášnej politike dostáva do rúk niekoľkých rodov – Zičiovcov (Zichy), Vandernátovcov a Čákiovcov (Csáky). Sobášom Anny Márie Zičiovej s Františkom Čákim vznikla popri kluknavskej, nová – humenská vetva rodu. Noví majitelia vlastnili humenské a trebišovské panstvo, rodové majetky na Spišia podiel na oravskom panstve. Barokovú prestavbu kaštieľa v Humennom iniciovali noví vlastníci v polovici 18. storočia. V poslednej tretine upravili aj interiéry kaštieľa v duchu neskorobarokového dekorativizmu a bytovej kultúry so zaujímavými nástennými maľbami. Súčasťou veľkolepého programu výzdoby bola aj výzdoba izby kráľov.

Po minuloročnej obnove rozsiahlej stropnej maľby akademickým maliarom a autorizovaným reštaurátorom Ľubomírom Cápom, pokračuje v Izbe uhorských kráľov reštaurovanie ďalších nástenných častí (miestnosť v súčasnosti nie je kvôli reštaurátorským zásahom verejnosti prístupná). Od júla reštaurovaný medziokenný priestor má od zvyšku výzdoby miestnosti odlišné stvárnenie – stredová obdĺžniková plocha je orámovaná zavesenými festónmi, medzi ktoré sú vkladané erby jednotlivých častí Uhorska. Maľby v tomto priestore sú najviac poškodené v jeho spodnej časti. Takmer na 90 percent je poškodený a následne reštaurovaný aj iluzívne maľovaný sokel. Narušená je aj kompozícia festónov s maskami a erbovými znakmi v dolnom vodorovnom páse. Viditeľné je aj množstvo neodborných retuší a premalieb. Pri reštaurátorských prácach bola v sokli odkrytá dutina slúžiaca na vyhrievanie tohto priestoru a rezonančná trubica vedúca v stene so vstupnými otvormi, ktoré tvoria ústa masiek. V ďalšom kroku budú reštaurované nástenné maľby a obrazy na plátne s medailónmi jednotlivých panovníkov.

Nástenná neskorobaroková maľba s ikonografiou uhorských kráľov bola vytvorená technikou seco (na suchý podklad). Táto technika nie je veľmi trvácna. Pigmenty časom strácajú spojivo a maľba sa začína uvoľňovať a práškovatieť. Tento deštruktívny proces sa postupom času prejavil aj na maľbe v Izbe uhorských kráľov. Vďaka odborným reštaurátorským zásahom, ako aj výnimočnej zachovanosti a komplexnosti ikonografického programu s didaktickými črtami je Izba uhorských kráľov vo Vihorlatskom múzeu v Humennom zaradená medzi unikáty interiérovej výzdoby zachovanej na našom území.

PhDr. Ivana Strakošová

Vihorlatské múzeum v Humennom

Akad. maliar Ľubomír Čáp pri práci na reštaurovaní medziokenného priestoru

Objavenie vyhrievacej komory v Izbe uhorských kráľov

Vnútro vyhrievacej komory

Jedna z masiek s rezonančným otvorom v Izbe uhorských kráľov